

ורבי יהודה הנשיא כולי כרבי אלעזר והיכא דמת אמרינן מצוה לקיים כולי –
And ר"י הנשיא, etc. like ר"א, but when he died, we say it is a מצוה to fulfill, etc.

OVERVIEW

The גמרא explains that the various תנאים in the ברייתא (הלך ולא מצאו) are arguing in the מחלוקת between ר"א ורבנן whether שכ"מ דברי דמו are followed (לירשי מי שנשתלחו לו) or not (יש אומרים) who rule that we give it to the view of the רבנן that דמו ר"א (who ruled that מצוה is not effective), but since ר"א agrees with ר"א (that שכ"מ is not effective), but since ר"א מצוה we give it to ר"א. Our תוספות explains what is the difference whether we give it because of שכ"מ or because of ר"א.¹

פירוש היכא דמת נותן קודם שמת המקבל² –

The explanation is; we give it to the המקבל (יורשי) because of שכ"מ only when the grantor died before the מקבל died -

אבל דברי שכיב מרע כמסורין דמו אפילו מת מקבל ברישא כדפירשנו לעיל³:

However the rule of שכ"מ דברי דמו applies even if the מקבל died first (before the נותן) as we explained previously.

SUMMARY

מצוה לקיים דברי המת applies only if the grantor died before the recipient; however שכ"מ דברי דמו applies even if the recipient died before the grantor.

THINKING IT OVER

1. Why could not תוספות answer that the difference between מצוה לקיים and מתנת שכ"מ is whether שכ"מ is required?⁴
2. Why is מצוה לקיים only if the נותן died first and שכ"מ applies even if the מקבל died first?

¹ Alternately; how can we say that ר"א agrees with ר"א except that ר"א is also discussing when the שכ"מ dies, and ר"א does not maintain that the מקבל receives it because of שכ"מ. See מהר"ם שי"ף.

² However if the מקבל died before the נותן we do not give it to the מקבל. See 'Thinking it over' # 2.

³ דף יד,ב תוד"ה הא.

⁴ See תוס' יג,א ד"ה והא (but by שכ"מ there is no such requirement).

⁵ See מהרש"א הארוך דו"מ אות צ'.